

ember 12

anica
izem
oara,
iorescu 1.
Ajánlja
selyem,
in és papir
cokkban és
ait minden
alamin con
ntin, ppir
müveg, to
pajjúx és
tyákban.

teladónak
jegyzéket

ar
r
uj
13.
84
210
85
120
144
80
60
90

pkák,
üek.

ban.

tock
ségek
FIA
ben,
. 2.
tás szerint

veg

dék.

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
No. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
ezendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJKÉLLET

ESZDÓ POLITIKAI NAPILAP

3181
Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
I. Diszter 2. II. 3.

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályau- varon és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5 [—]
Eszdóvárosban		
Egy hónapra	—	ek 35 [—]
Egy szám	—	1 ⁵⁰

1924. december 13. Szombat | Cluj-Kolozsvár ★ VII. évfolyam ★ 279. szám | 5685. Kiszlev 16

A dési választás margójára

Irta dr. Klein Miksa

Az időközbeni dési képviselőválasztáson a választási listába felvett mintegy kétszázötven zsidó választó a liberális párt jelöltjére adta szavazatát. A magyar kisebbségi párt és a szocialdemokrata párt távol maradt a szavazástól. A tények kiegészítéséhez tartozik, hogy Mosoin miniszter magához kérette a zsidóság ottani vezetőit és szóbeli ígérettel bírta rá őket arra, hogy a kormány párt jelöltjére adják le szavazataikat.

Fel kell vetnünk a kérdést, vajon helyesen eszlekedtek-e a dési zsidó választók, mikor — ugyszólván — en bloc a kormány jelöltjére szavaztak és főként szemelgették-e az erdélyi zsidóság léteérdekéi? Meg kell kérdeznünk, vajon átgondolták-e kellő lelkiismeretességgel, hogy az a párt, amelynek jelöltjét támogatták, milyen magatartást tanúsít a romániai zsidóság e súlyos napjában? Az összes kérdésekre határozott és fájdalmas nem mel kell felelnünk. A dési zsidó szavazók — tisztelet a kivételnek — sejtése, nem ismerték fel azt a súlyos felelősséget, amely a kisebbségi, de főként a zsidó választópolgárokat manapság terheli.

A liberális kormány uralomra jutása óta a zsidóság gazdasági helyzete a legsomorubb stílusú lejtőjére került. A kormányrak majd minden intézkedése a zsidóság gazdasági helyzetének lerontására irányult. A liberális kormány passzív magatartása nyolcban hozzájárult ahhoz, hogy a zsidók élet- és vagyonbiztonsága ebben az országban veszedelmesen megrendült és rendbontó emberek prédájává vált. Az állampolgársági törvény éle, amint a tények beigazolták, ugyancsak a zsidóság ellen irányult. A liberális kormány iskolapolitikája pedig betetőzése mindazon támsdásoknak, amelyekkel a kormány létünket alkásta. Bár mindenben eleget tettünk a kormány feltételeinek, iskoláinknak még sincsen meg a nyilvántartási jegük. Emellett újra kibcsátották a hírhedt 88-as számú körrendeletet, amely a zsidó növendékeket a szombat szentségének megszegésére kötelezi. Egyetemi ifjúságunk nagyrésze a külföldi főiskolákon kénytelen tanulmányait folytatni, mert a hazai egyetemeken megújuló verekedések és zavargások lehetetlenné teszik számukra a tanulást. Az új egyházi törvényjavaslat benyújtása csak napok kérdése, de az erdélyi zsidóság képviselőit a kultusz-miniszter meg sem hívta, hogy véleményüket megkérdje e bennünket oly közelről érdeklő léteérdeibe.

Dióhéjban ezek azok a momentumok, amelyeket minden erdélyi zsidó választópolgárnak szem előtt kell tartania, mikor a választási urnák elé lép. És ha megziville ezeket a szempontokat, egész bizonyos, hogy rem adja le szavazatát a liberális kormány jelöltjére. Sajnos, a dési zsidó választók nagyrésze elmulasztotta ezt megtenni és talán kicsinyes egyéni, vagy helyi szempontoktól vezetve, figyelmen kívül hagyta az összzsidóság érdekeit és ezáltal szomorú bizonyítványt állítottak ki az erdélyi zsidóság politikai erettségéről.

Az elmondottakon kívül még egy szempont van, amelynek vissza kellett volna tartania a dési zsidóságot attól, hogy a politikai pártok közötti küzd-lembe beleavatkozzék. A román politikai pártok intézzék el egymás között a hatalom megszerzését és a zsidóság ne döntse el ezt a küzdelmet, mert ezáltal feltétlenül magára zudítja a vesztes párt haragját anélkül, hogy a győztes párttól megfogható politikai ellenszolgáltatást remélhetne. A zsidóságnak arra kell törekednie, hogy a választási listákat kijavítsák és a proporciónális választási rendszer alapján ő maga nyerjen képviselőt

a parlamentben. Az Erdélyben élő mintegy háromszáz ezer főnyi zsidóságnak nincsen egyetlen képviselője sem a törvényhozó-testületekben, holott számárányát és adófizetési terheit véve alapul, legalább az mandátumhoz volna joga. A most érvényben lévő választási törvény azonban nem teszi lehetővé e jog érvényesítését. Tartósan azonban nem lehet elzárni egy egész népisébbséget attól, hogy alkotmányos jogait gyakorolja. A román parlament csak akkor lesz igazi kifejezője az ország akaratának, ha az itt élő kisebbségek képviselői is megfelelő számban foglalnak helyet. Ez épp annyira érdeke az országnak, mint a kisebbségeknek.

Kommunista ügynökök forradalmi célokra aknázzák ki a diáktüntetések

A kormány hivatalos lapjának cikke a diák- és kommunista agitáció összetételalkozásairól

(Cluj-Kolozsvár, december 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A diákszavargásokról szóló beszámolóinkat megemlékeztünk arról, hogy bizonyos agitátorok a diákság utcai tüntetését Bukarestben és Jásziban a közrend ellen izgatott kommunista röpecdulák terjesztésére használták fel.

Ugyanakkor arról is megemlékeztünk, hogy az ország majdnem minden városában az évfordulót megünneplő diáktüntetések napján kommunista plakátokkal és röpecdulákkal ragasztották tele a falakat. Ezek a röpecdulák arra hívták fel a munkásságot, hogy forradalmi módon legyen segítségére az oligarchia ellen harcoló diákságnak. Az Európaszerte újult erővel megindult bolsevista agitációnak ez a romániai sakkhuzása a legszörnyűbb ellenintézkedések foganatosítására készítette a hatóságokat. A kormánykörök leplezetlen aggodalommal figyelik, hogy az antiszemita mozgalom utcai zavargásaiból, amelyeknek elfajulásához éppen a hatósági passzivitás járult hozzá a legtöbbet, a kommunista agitáció fejkézük hasznát huzni és így a hazafias jellegű diákmozgalom akaratlanul is közvetett uton a nemzetközi forradalmi áramlatok célját segíti előre. Ezt a véleményt tükrözi vissza a kormány hivatalos lapjának, a „Viitorul“nak mai száma, amely a diák- és kommunista agitáció összetételalkozásairól ezeket írja:

Egy ígéret, amelyet nem tartottak be

Tegnap volt a második évfordulója — írja a „Viitorul“ — az antiszemita diákmozgalom megindulásának. A diákok egyrésze arra kérte az egyetemi hatóságokat, hogy függeszék fel az előadásokat e napra. Az egyetemek rektorai megtagadták ezt a kérést és így a diákság egy része valamennyi egyetemen otthagya az előadótérmet, de ugyanakkor közzétett egy kiáltványt, amelyben kötelezte magát, hogy semmi zavargó tüntetéseket sem fog rendezni, sőt a legteljesebb mértékben meg fogja óvni a közrendet. A kötelezvényt, amelyet senki sem kért és amelyet a diákság saját kezű kezével adott ki, a diákok nem tartották be.

De nem ezzel akarunk itt foglalkozni, mert a rektorok tilalma elleni diákmozgalmat majd az autonóm főiskolai tekintély fogja megtorolni.

A kommunisták szolidarizálást kísérlete

— Mi ezen a helyen azzal akarunk foglalkozni, hogy bebizonyosodott az az állításunk, amelyet már kezdetben hangsúlyoztunk, hogy Románia külső és belső ellenségei ki fogják használni az egyetemi ifjúság mozgalmat saját céljuk elérésére, amely nem más, mint az ország Dnyeszter és Tisza közötti határainak megbontására irányuló forradalmi felkelés. És valóban, a tegnapi napon kihasználva azt a tényt, hogy a diákok

A zsidó választóknak nem szabad belépniük a ma küzdő politikai pártokba, először, mert erre a román pártok nem reflektálnak rá, másodsor, mert a zsidó kisebbség képviselői a zsidóság jogegyenlőségeért kell küzdenek, amint ezt a lengyel és cseh parlamentben látjuk. A nemzeti kisebbségek képviselői együttműködhetnek bármely politikai többségi párttal, de abba be nem léphetnek, ha nem akarják elveszíteni azt az erkölcsi alapot, hogy népiüként függetlenül küzdhessenek. Ugyanez áll a kisebbségi választókra is. Ha minden kisebbségi választópolgár öntudatosan fog élni politikai jogaival, akkor a kisebbségek helyzete előbb-utóbb becsületes megoldást fog nyerni.

nem fogják tiszteletben tartani a kormánynak a közrendre vonatkozó intézkedését, több városban eddig még ismeretlen ügynökök röpecdulákat terjesztettek, amelyek törvénytírássá, forradalom provokálására uszítanak.

Két, Bukarestben terjesztett és a romániai kommunista párt által aláírt kiáltvány, miután azal valója az uralkodó osztályt, hogy háborút készít Oroszország ellen és katonai beavatkozásra kéri Bulgáriában a Cankoff kormány érdekében, ezeket mondja: „A beszarábiai parasztok kapával, fejezével és fegyverrel keltek fel a román oligarchia ellen. A felkelők Tatar-Bunarban, Nikolaevskában, Ganestiben, Neruseziben és Popusoban proklamálták a szovjetközletárságot. A felkelők proklamációt intéztek az ország valamennyi munkássához, hogy támogassák a megkezdett akciót.“

A terjesztett röpiratokból kiderül, hogy a moszkvai ügynökök új munkásfelkeléseket akarnak szítani és azt igyekeznek elérni, hogy a román diákság szolidaris legyen a tatarbanari bűnös merényletekkel, ahol nyitott harcban számos román katona vesztette életét.

A bukaresti diákság azonnali protestált a kommunisták felajánlott szolidarizálási kísérlete ellen. De bármennyire is határozott volt a tegnapi protestálás, nem szabad elfelejteni, hogy a szolidarizálásra nem került volna sor, ha valamennyi diák respektálta volna a kormánytól elrendelt és a rektorátusok által ajánlott rendszabályokat. A bolsevista kiáltvány utolsó szakaszában ezt mondja: „A mai körülmények között a munkásságnak lehetetlen élnie és levegőhöz jutnia, bármennyire is mérsékelt legyen, lehetetlen megmaradnia a törvényes uton és követnie kell a kommunistákat.“

Ez a kiáltvány, amely nyíltan törvénytárságot uszít, a szovjet szolidaritásban álló néhány ügynök kijelentéseit tartalmazza, akik ezért el fogják venni büntetésüket. A diákság pedig, amely tegnap az utcára vonult és tüntetett a lakosság egy bizonyos rétege ellen, ezzel megértette az ország törvényeit és a kormány rendszabályait. Ezzel a ténnyel akaratlanul is a kommunisták mellé szegődtek, akik a törvények ellen fordultak. Szomorú, de igaz.

A „Viitorul“ ezután az „Universul“ egyik cikkéből közöl néhány részletet, amelyből kiderül, hogy a Romániában tartózkodó szovjetügynökök a diáktüntetések napjára komplottoztak szöttek.

Végül ama reményét fejezi ki a kormány lapja, hogy a külső ellenségek, akik az anyai áldozat árán felezabadtított új területeket akarják leszállítani az anyaország testéről, egyetlenegy akaratlan bűntársat sem fognak találni a román diákok között.

Különben is — fejezi be cikkét a „Viitorul“ — a kormány, amely felelős a közrend megóvásáért, éppen olyan szigorú intézkedéseket fog életbeléptetni a zavargó diákok, mint a szovjetügynökök ellen.

Telepesek, akik albérlelbe adják ki az államtól kapott földeket

Erdély ősi erdeiben elnémultak a munkások fejszecsapásai. Az új erdőtervény „áldásai” a gyakorlatban

(Cluj-Kolozsvár, december 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Fatalista vagyok, de is az kell hogy legyen nyájas olvasó, mert ha nem volna az — kedved szottyanna vétőt emelni az államférfiúi bölcsesség ellen. Már pedig az államférfiúi bölcsesség olyan, mint a sors: megfelelhetetlen. Megfelelhetetlen és minden bizonyossággal isteni eredetű, mert ha nem volna az, a bölcsességük által tönkrement emberek elvesztenék a türelmüket és boldogságukat követnének el. Így azonban — mi lehet más tőlük — beleyugosznak a változhatatlanba és egy zokszó nélkül mennek a csödbe.

Alig félve mult, hogy az új erdőtervény életbe lépett. E törvény ellen a fatermelők és a fatermelő munkások annak idején hiába demonstráltak. Hiába, mert hiszen az államférfiúi bölcsesség — mint mondám — isteni eredetű s az istenért az ember minden áldozatot meghoz. A törvény, amelyet a miniszteri szobákban, kényelmes fotójokban, jó havanna szivarok füstjében kiokumáltak az urak, — a gyakorlatban immár meghozta áldásait, csak az a baj, hogy ez az áldás az átoknál is rosszabb. A törvény szerint ugyanis az erdők nagyrésze állami köztulajdonba ment át s a magánkézben hagyott, a kisajátítási törvény végrehajtásán még túl nem esett erdők nem érte jobb sors, mert kitermelésüket megakadályozza a vágási engedélynek nevezett rendelet-montium, aminek természetesen velejárója az, hogy a kormány egyszerűen nem ad ki vágási engedélyt.

Elpihent fejsze-erzedek

Ez így, ahogy leírja az ember, egészen közömbösen hangzik. Sem szatíra, sem zengése, sem filozófiai értelme nincs a mondatnak. Annál több azonban a gyakorlati jelentősége. Erdélyben, erdők ékes hazájában, ahol évszázadok óta, ilyenkor, télen is havasok és hócsapok ormán, lankák oldalán fennhangzott a büszke tölgyeket döngető fejszecsapás, — a bölcs miniszteri rendeletre elhalkult a fejszék hangja, a fadóutásból élő falvak népe szerteszéledt a hazában, mert hiszen „magasabb állami érdek-ből” nemcsak a fatermelőtől, hanem tőle is elvették kenyéradó egzisztenciáját. És ahol ezelőtt négy gutter csattogása hangzott, ott jó ha egynek rekedt hangja hangzik még, ahol egy berregést, — ott most se szó, se hang nem hallatszik. A még feldolgozás alatt álló, előbb kitermelt faanyag kereskedelmi cirkulációját megakasztja a hibetelenül megdrágított fuvar, a pénzhány, az exporttarifa és mindazon áldások, melyeket a kormányzati bölcsesség Erdély legfőbb iparágának sikeres tönkretétele érdekében zuhogtat ur és paraszt, kereskedő és iparos nyakába...

... És a szálas, erős román favágóparasztok éneke elhalkult, a vonatok nem szállítják őket bércek felé, szétszélednek kis vityillókba, ajkukról patakszik a panasz s talán a gondviselést okozzák szerencsétlenségükért. Pedig ha tudnák... Elpihent fejsze-erzedek fűsredobva szunditanak a vityillók arkáiban, fényes rozsdamarja, rozsdamarja, nem ragyog — s talán egy szebb jövődőről álmodnak.

A tűzhelyeken sem a régi láng duruzsol

Nem jobb a sorsa a tűzifatermelésnek sem. Eddig legalább a kis detail fakereskedőnek ment úgy, ahogy, mert hiszen tél táján fűnek az emberek, ha akarják, ha nem. A nagy termelők elbocsátják a munkásaikat, leépítik a termelést és teaurált tőkék biztonságában várnak egy jobb jövődőrre. A kiskereskedő azonban ezt nem teheti meg, mert az ő egzisztenciája a napi forgalmon nyugszik. Annál szennazósabb a kiskereskedők és nagykereskedők által munkatársuknak tett azon kijelentése, hogy a tűzifaforgalom az idei télen a tavalyinak és az azelőtti évekeni forgalomnak csaknem egynegyedére redukálódott. De hiszen fűteni csak kell? — mondotta erre olvasóm. Igazad van, csak hogy ahol eddig négy szobát fűtöttek, — ott legfeljebb kettőt fűtenek, — ahol egyet fűtöttek, — ott legfeljebb esténként gyujtanak be, vagy csak a konyhán lóg fel a tűzhelyi láng. Haj, Prometheus isteni ajándéka is egek harmincadjára jutott,

mint sok egyéb a bércek Erdélyben. A szociológus ezt a jelenséget úgy definiálná: nő a pauperizmus, a közgazdász így szól: a pénzhány átká, mi költősebb fejezzük ki magunkat s csak ennyit mondunk: a tűzhelyeken sem a régi láng duruzsol. Koltotta régi parázsát, régi melegét — az államférfiúi bölcsesség...

Nincs azonban olyan kár, aminek valami haszna ne lenne. Ha nincs termelési engedély, ha a famunkás kezéből kivessz a fajszt egy bölcs rendelet, van viszont telepítési akció. Tudvalevő ugyanis, hogy a határszéli vidékekre román nemzetiségű parasztok telepítését kezdte meg a kormány, akiknek földet oszt ki avégből, hogy a jó, kövér humuszon gazdálkodást kezdjenek és románizálják el a tulajdonilag magyarokta vidéket. Eddig azonban valós a dolg. A baj azonban az, hogy a szegény hegylakó parasztnak, aki eddig kizárólag erdőirtásból és állattenyésztésből élt, nincs a földműveléshez szükséges felszerelése, nem is nagyon ért a földmunkához, viszont az állam csak földet és házhelyet ad neki, de felszerelést nem. A munkájától, kereseti lehetőségétől megfosztott

Látogatásom az erdélyiek palesztinai falujában

Glasner főrabbi nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, dec. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Glasner főrabbi ma szíves volt az erdélyi kolónián tett látogatásáról beszámolni lapunknak.

Három ízben voltam — mondotta a főrabbi — az erdélyiek falujában. Először, amikor egy német gyáros társaságban bentartam az Éneket. Kolonistáinkat közelről érintette apám elhalálása. Istenben boldogult atyám ugyanis megígérte nekik, hogy amikor után egy a Nemzeti Alap intézőségénél, mint a Mirschinál és más intézményeknél eljár és interválni fog érdeklükben. Az intervenciót most már magam vállaltam és Jeruzsálemba való visszatérésem után nyomban érinkezésbe léptem Kish ezredessel, dr. Rapinnel és a Mirsachi szervezet fejevel, Pick urral, akiknek figyelmébe is jöndulatába ajánlottam az erdélyieket, akik most még nehéz küzdelmek folytatnak a föld megmunkálásával és a pusztá megáldásával.

Mindent itt igaz megértésre találtam és mindenütt szívesen fogják foglalkozni az erdélyi zsidókat. Szándékom különben, hogy a jövő hét valamelyik napján a Zsidó Nemzeti Szövetség illetékes tényszerű előtti referáljak az erdélyi kolónia kívánásairól és azokról a perspektivákról, amit az innen kivándorlók számára nyílnak Erec Jisraél földjén.

A társaság, amellyel első ízben meglátogattam az erdélyi kolóniát, el volt ragadtatva a mi embe-reinktől. Nem a sikerek láttára, hiszen ma még minden nagyon kezdetleges ott kint, az emberek a legsúlyosabb bajokkal küzdelegnek, de éppen az ragadta meg a külföldiek figyelmét, hogy a bajok és viszontagságok ellenére nemcsak megadással viselik sorsukat, hanem tele boldog bizalommal és páratlan munkakedvvel, vállalva dolgoznak. Semmi csüggedés, semmi zúgolódás sem a munkatöbblet, sem egyik-másik balsikerrel végződött vállalkozás miatt.

Mintakolónia lesz az erdélyi faluból

— Ebből a kolóniából — mondotta a társaság egyik tagja — feltétlenül mintakolónia lesz, ezt mindenkinek meg kell éreznie. Mert ezen a földön a sikereket nem egyedül a technikai felkészültség és pénz hozza, hanem a dolgozók benső, erkölcsi ereje.

Az erdélyi kolonisták valóban szemléltetőn mutatják az erkölcsi erő hatalmát. Meg vagyok róla győződve magam is, hogy kolonistáink becsületet fognak szerezni az erdélyi zsidóságának.

Salanon Mártonnál, az egyetlennél, akinek kőből épült háza van, gyűlték össze a kolonisták. Nagyon kértek, hogy maradjak közöttük szombaton át, de mivel a társaságnak már előbb ígéretet tettem, hogy velük maradok, kolonistáink kérését nem teljesíthettem.

Szombat a Karmelen

A szombatot Haifa mellett, a Karmel-hegyen töltöttem. Fölszóló tudat volt számomra, hogy ugyennekkor a hátsóhában a Szentírásnak azt a részét olvasták, amelyben Elías prófétával kapcsolatban a Karmel-hegyről említés történik. A hegy körül

hegylakó román paraszlok természetesen szívesen jelentkeztek telepesekként. El is mentek a biharmegyei és szatmári határszélékre, ahol ki- osztották nekik a földet, a házhelyet. Azonban a nincstelen, szegény hegylakó-paraszt nem tudván mit kezdeni a szerszencével, — gondolt egyet és odaadta telepes földjét a határszéli földművelésnek, hogy az munkálja meg felesbe a földet. Szóval a telepesföldet kiadták az erdélyiek albérlelbe, — ők pedig vették a sátorfájukat és hazajöttek a bércek közé, amelyeknek ide levegőjén érzik csak jól magukat. A hazatért parasztok aztán delegátust választottak maguk közül, akiket a termés betakarítása után leküldtek a telepesföldre — a felesért. A delegátusok el is mentek, hazajöttek és jöttek buzával, kukoricával, sok egyébbeli megrakodva s ki-kinek kiosztották az öt megillető részt. Így adózik az alföldi paraszt a földjének, jó egyetértéssel, boldogan, mert hiszen ő is jól járt s az ősi kegyerétől megfosztott román paraszt is.

Ez a kár haszna, ami azonban nem az államférfiúi bölcsesség érdeme, hanem az ösös, praktikus parasztnaké, akik nem magasabb állami érdekek szerint cselekszenek, hanem az élet követelményei szerint.

Igy fast Erdély anno 1924 végén. S aki korpépat akar fésíteni róla, — az ne felejtse ki az adalékok közül ezeket az adatokat sem. Mert ezek jellemzőek, nagyon is jellemzőek! (S. I.)

különben állandóan építkeznek. Szép, modern vil-lak, penziók épülnek, utakat vágnak, fásítanak, ligeteket ültetnek.

A Jeruzsálem felé vezető úton megint érintetem az erdélyi kolóniát, ahol egy kis balsetünk volt. A vízvezeték munkálatok ugyanis kis érket huztak az országúton és autókkel feloldalra fordulva belezökent az árokba. A kolonisták szonnal összehajtották és véletlenül odajött az itt tarézkodó Koch mór, egy magyarországi származású zsidó is, aki Jeruzsálem viámvéinek igazgatója. Ezuttal csak rövid ideig tartózkodhattam embereink között, mindössze addig, míg az autót sikerült kismelni. Harmadszori látogatásom az erdélyi kolónián az afulei eset után volt, amikor külön-külön látogattam el minden családhoz. Minjaurán is voltam. Az istentiszteletet az öreg Hirschneél terjék. Két Tóra-tekercs van itt, az egyik, amit Grün Lázár ajándékozott. Ehhez mostanában a Bezalel zsidó iparművészeti iskola készít aranybimbesű bárony-köntőt. A másik Tóra istenben boldogult apámé volt, aki azzal adta oda az erdélyi kolónia hívő gyülekezetének a Szentírást, hogy értesse tíz éven át öt főtöt fizessenek a Keresz Hűjesszód javára. Mint már jeleztem, az afulei eset után is lenkadatlan erővel dolgoznak a kolónián és Erec Jisraél földjé iránti ragaszkodás semmivel sem csökkent.

A leggazdagabb kolónia

Erec Jisraél kolóniái közül hosszabb időt Patach Tikvában töltöttem, melynek lelsipészora a Litvániaiból származó Citrom rabbi, apának jó ismerőse volt. Éppen hivatalában, a „Misrad Harbanut“-ban volt egy nagyobb ügyben elfoglalta. Akkoriban kötötték meg ugyanis egy telek vásárlási szerződését. A telekre a volsei jesiva helyi ségeit fogják felépíteni. A jesiva nagyra van lesz és átjönnek a jesiva vezetője és több oktató rabbi is. A tárgyaló felek között ott volt egy amerikai vallásos zsidó, Mr. Harris, továbbá egy jeruzsálemi rabbi, akik a szerződést hitelesítették. Harris maga erre a célra harmincezer dollárt ajándékozott. Az efafta ügyek itt nem a közjegyzőnél, hanem a rabbinatusi hivatalban intéződnék el, csak a hitelesítés történik az illetékes közigazgatási fórumonál.

Citrom rabbi ezután elvezetett a mintakolónia-intézményeibe, megnéztük az iskolákat, a templomot, amely ezer hívőt tud befogadni és megnéztük a narancsligeteket, amelyeknek ebben az esztendőben olyan dus termésük volt, hogy a termésért elért összeggel pontosan ki lehetett fizetni a föld árát. Az itteni kolonisták ezidáig meggazdagodtak és már alakult egy társaság, amely Patach Tikva mellett nagyobb telekkomplexumot vásárolt. A rabbi elmondta, hogy az utolsó három évben, amióta az eukaliptusz-fák ültetésével a mocsarat felszivatják és termőföldet csinálnak az inogványból, a járványok, különösen a malária, valószággal hialvófelben van.

Fel
Hivatali erős

(Szalonta, sítájától.) Im nagy szalontal rak vezető az erdélyi kö az internátus három revolv A szalont gyilkossága Nagyszalontán tében hosszabb kesszágáról ír

Kozma ta sulyos idegk lenki jölekkü reték, Nuuu vádolt igazg hosszú fárdo sz interná us a Kozma irát terátus éléré irigyei is a

Kozma ta náziun zenet nár, ahít bür tuló szögleté volna a Kozm pgtatózott, m gerve kihesz ragaimakat ellen.

A dr. Gr vizsgálat felt elja az volt, inye az inie ismételtén vi vánágát, ho son neki, mi modott. Felk alfönökét, ah hónappal eze való visszélé avatta titkál szerint főnök az egyik bor összefogosta tarulót, közt den ügyeszi mondatta, ho moknak rabja tokkal zaklat. Egyidőbe a szalontai sz sóhól a nagj nak, valamir

Nagyszal hataskorét is lett érthetile alfönök minde diákokat? E ugyaní sem és Trifan ta Sulyosbitja A hallgatásait állsából, tek nem rendel

Trifan ta gimnázium e megnyerni k már meghala periumnak E vámhivatalad és minden kijelentette tanár egyezze hogy Kozma dotta — elro sikerülni fog

Lázár a hogy Trifan kedett előtte kormány ur liberálisok n tikus jólatol tozás esetén

Felpattant a szalontai misztérium pecsétje

Hivatali erőszak szorította a hátlába Kozma tanárt. A vádók mind visszavonták terhelő vallomásaikat. Befejeződött a vizsgálat

(Szalonta, december 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Imeretes, hogy a folyó hó elején a nagy-szalontai állami főgimnázium internátusának vezető tanára: Kozma Jenő, Pleancunk, az erdélyi közoktatás főfelügyelőjének ságora, az internátus épületében levő legénylakásában három revolvergolyóval főbelötte magát.

A szalontai gimnázium tornatanárának öngyilkossága mely részvétet keltett nemcsak Nagy-szalontán, de az egész megyében is széleskörűen hozzászóltak a Kozma tanár öngyilkosságáról írások és beszélgetések.

A kolléga intrikái

Kozma tanárról köztudomású volt, hogy nyolc ideghajban szenvedett, de azért mindenki jólelkű embernek ismerte. A diákok szereték, Nuiu, a gimnázium filozofia tanárával együtt igazgatója pedig — miután sikerült hosszu fáradozások árán a gimnázium mellett az internátust megszervezni — ezzel fejezte ki a Kozma iránt ezert elismerését, hogy az internátus élére állította. Természetes tehát hogy irigya is akadtak.

Kozma tanár irigya közlül Triffan, a gimnázium zenetanára emelkedett ki. Triffan tanár, akit büntetésből az órátlátság valamelyik részét szolgálatból helyezték Szalontára, szeretett volna a Kozma helyébe jutni. Vadak után tapogatózott, melyeket az igazgató mellének szegve kihasználta olyképen, hogy hosszantalan rágalmaikat faragott az internátus vezetőtanára ellen.

A dr. Greavu főszolgabíró által lefolytatott vizsgálat felderítette, hogy Triffan tanárnak célja az volt, hogy a felettes hatóságoknál kivigye az internátus felosztását. Az igazgató ismételtén visszautasította a tanárnak ezt a kívánását, hogy az internátusban élelmet adasson neki, mire ez földalatti eszközökhöz folyamodott. Felkereste Albu, a szalontai sziguranca főnökét, akit Greavu főszolgabíró alig néhány nappal ezelőtt juttatott hivatalos hatalommal való visszaéléseért az ügyészség kezeire és beleavatta titkába. Albu főnök — minden jel szerint főnökének tudta nélkül — Triffannal az egyik boros vasárnap délelőttön egyenlőn összejött és néhány nyolcadik osztályú tanulóval, köztük Lazar Teodort, akit — minden ügyési utasítás nélkül — jegyzőkönyvbe mondatta, hogy „Kozma tanár beteges hajlalommal rabja és állandóan erkölcsellenes ajánlatokkal zaklatja az internátus ifjait”.

Egyidőben Triffan távirati jelentést küldött a szalontai sziguranca végbement kihallgatásokról a nagyváradi és a bukaresti sziguranca-nak, valamint a nagyváradi ügyészségnek is.

Ezer lejt egy terhelő nyilatkozatért

Nagy-szalontán nincs rendőrség, így ennek hatáskörét is a sziguranca tölti be. Mindemellett érthetően: mikép idézhet egy sziguranca-főnök minden hivatalos akta nélkül maga elé a diákokat? A vallomásra felidézett diákok ugyanis semmiféle hivatalos idézést nem kaptak és Triffan tanár az uccán fogdosta össze őket. Súlyosbítja Albu főnök magántermészetű kihallgatásait az is, hogy ő fel van függesztve állásából, tehát semmiféle hivatalos hatalommal nem rendelkezett jogosan.

Triffan tanárnak sikerült Lázár Teodort, a gimnázium egyik nyolcadik osztályú tanulóját megnyerni koronatanúnak. Lázár Teodor, aki már meghaladta a husz évet és a román imperiumnak Erdélyre való kiterjesztése óta volt vámbihatalnok, köztisztviselő, szigurancaifőnök és minden egyéb, Greavu főszolgabíró előtt kijelentette a vizsgálat folyamán, hogy Triffan tanár egyezzer lejt ígért neki, ha deklarációt ír, hogy Kozma tanár őt üldözte. Ezzel — mondotta — elrontják az internátus hírnevét és sikerülni fog annak felosztásának is kijárni.

Lázár a vizsgálat folyamán azt is mondta, hogy Triffan tanár politikai multjával is dicsőkedett előtte. Hangsúlyozta, hogy az Averescu-kormány uralma alatt képviselő volt, majd a liberálisok mielőbbi bukásáról mondott fantasztikus jóslatokat. Kiütésbe helyezte, hogy érvádtól eseten ő lesz a gimnázium igazgatója s

akkor különböző előnyökben részesül és párisi tanulmányokra küldi azokat a diákokat, akik most segínt neki Kozma és Nuiu igazgató ellen adatokat gyűjteni.

A vizsgálat felderítette, hogy ezeknek a biztatásnak sulya alatt néhány diák terhelő vallomást tett Kozma tanár ellen a sziguranca főnöké előtt, azonban ezeket a vallomásokot később mind visszavonták. Bizonyosodott, hogy Triffan tanár és Albu főnök a vallomásra behurcolt diákok előtt felolvasta Lázár Teodor jegyzőkönyvét, melyre a megremült diákok végig igent bólgattak, végül pedig — azzal a megindokolással, hogy a diákok vallomásaikat ő szedni elfogadható mondatokba — Albu főnök toliba mondta nekik a jegyzőkönyveket. Ugylátszik, hogy az főnök szenvedélye semmit sem nézett, csak hogy egykori védőjén, dr. Greavu Aurél főszolgabírón, aki Kozma tanárnak is régi ismerőse és ezuttal védelemzője is volt, bosszút álljon.

A vizsgálat rehabilitálja a halott tanárt

Triffan tanár, mikor megtette feljelentését a nagyváradi ügyészségen, a feljelentés mellé Lázár nyilatkozatát is mellékelte. Az ügyészség ennek alapján dr. Greavu főszolgabírót bízta meg a vizsgálattal. Greavu főszolgabíró az ügyészség utasítása ényben, betegesen talált. Megához kérte a sziguranca főnökét és közölte vele, hogy a vizsgálat

megkezdésével az ügyészség őt bízta meg, ugyan akkor felmutatta az ügyészség hivatalos átiratát és kérte, hogy a sziguranca a maga részéről azonnal szüntessen be mindenféle vizsgálatot.

Albu főnök azonban nem respektálta a főszolgabíró intézkedését és másnap este hat órára „megához idézte” az ügyvédjét, Kozma tanárt, hogy kihallgassa és „vallomásáról jegyzőkönyvet vegyen fel”. A szerencsétlen tanárt, aki csak ekkor tudta meg a gimnázium igazgatójának jóváltából, hogy milyen ánnanunka folyik ellene, a sziguranca idéző levele annyira megzavarta, hogy — amugy is megrongált — idegeinek nem tudták féket szabni, érezte, hogy rosszharóival szemben a harcot felvenni nem lesz elég ereje és este fel nyolc órákor öngyilkosította magát. Greavu főszolgabíró már csak a halott becsületének megmentésére vállalkozhatott.

Kozma tanár eltemetése után azonnal megindultak a kihallgatások. Greavu főszolgabíró kihallgatta Isai Aurélt, a szalontai gimnázium hetedik osztályú tanulóját is, aki elmondta, hogy azeptember végén Lázár Teodor egy eszerlejt mutatott neki és kijelentette előtte, hogy ha ő is hajlandó Kozma tanárt vádolni, megosztja vele. Ugyancsak beigazolást nyert az is, hogy a többi diákok is a helyzet és Triffan tanár ígéreteinek hatása alatt tették meg Albu főnök előtt terhelő vallomásaikat.

Greavu főszolgabíró tegnapelőtt befejezte a vizsgálatot és az ügy aktáit beszállította a nagyváradi ügyészségre. A vármegye publikuma nagy érdeklődéssel néz az ügyben mielőbb várható tárgyalás eredményei elé. Greavu főszolgabíró letartóztatta a véd átmeneti tanuját, Lázár Teodort, akit szintén beszállítottak a nagyváradi ügyészségre.

Keresztury Sándor

Ujabb háromhavi moratórium a külföldi tartozásokra

(Bukarest, december 12. Saját tudósítónktól.) A kereskedelmi és iparügyl miniszter ma írta alá azt a jegyzőkönyvet, mely a romániai kereskedők által igénybe vett külföldi hitelek rendezésére ujabb háromhavi moratóriumot engedélyez.

A népszövetség elutasította az arab követeléseket

Róma, dec. 12. A népszövetség tanácsa mai ülésén a mandátumbizottság jelentését tárgyalta Palesztinára vonatkozólag. A tanács magáévá tette az angol mandátumra vonatkozó jelentést, elutasítva a pánarab kongresszus kérését.

Azután a népszövetségi tanács bizottságot küldött ki a versaillesi békeszerződésben előrt demilitarizált zónák ügyében a legújótt államok ellenőrzésével kapcsolatban.

A dési választási botrány

A désvideki parasztlak tömegesen özönlik el a várost és követelik a választási eredmény kihirdetését

(Dej, december 12. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A dési választások botránykronikája ma a politikai élet középpontjában áll. Pedig a romániai közvéleményt már meglehetősen hozzászóltatták homai választási heccekhez, sz urnalopás se új dolog, még kevésbé a választási jegyzőkönyvek eltüntetése. Mégis: ami Désen történt, régi rossz zsurnalisztikai nyelven, szinte: „az újdonság ingerével hat”, annyi izgalmat váltott ki.

A dési választásnak különös politikai parolja volt a liberálisok részéről. — Előtől a választástól függ — így hirdették — Mosoiu tábornok bársonyszéké!

Ha ez valóban igaz lenne, akkor ez a bársonyszék most meglehetősen megropant. Tény az, hogy Mosoiu tábornok valóban azzal az en ergiával vezette a választásokat, mintha tényleg a bársonyszékéről lenne szó.

Ami olcsóbb kétszáz ezer lejnél

A dési választásoknak botrányepizódja ismeretes. A nyirei és mányai kerületben Dobrescu nemzetipárti jelölt 266, Mihali Viktor liberális jelölt viszont csak 39 szavazatot kapott s ez döntötte volna el a választás sorsát. Itt azonban misztikus dolgok történtek, melyek lefolyását megállapítani hitelesen nem lehet.

Tény az, hogy a választási jegyzőkönyvvel a nyirei kerület választási elnöke egy éjfél két óra tájban, — Mosoiu tábornok autóján beruccant Déssre. Liberális helyről nyert értesülésünk szerint a választási elnökkel erre bizonyos tárgyalások indultak meg. A jegyzőkönyvnek ugyanis — ára volt. Kétszáz ezer lejt kért — így mondják el — a választási elnök érte. Ez az összeg hisz túlborsos volt. Különösen, ha olcsóbb eszközök is rendelkezésre

állottak. Tény az, hogy a választási jegyzőkönyv kézen-közön eltűnt.

A gyors agrárreform

A választási jegyzőkönyv eltűnt, a botrány a megzokottnál nagyobb méretet öltött. A kormány nem tudta, mit tegyen. Előbb elhatározta, hogy a kérdéses kerületben új választást rendel el s ennek napját december hó 10 és 11-re tűzte ki. Erre azután megindult a kor-tesmunka új fajtája: a földosztás. A nyireseknek a mult pénteken megkezdették a földosztást. Ezt annál könnyebb lelkiismerettel teheték, mert nem a saját földjeiktől osztották, — hanem a másokéból. Sőt nem is olyan földkekből, melyeket az agrárbizottság kisajátításra jelölt ki, — hanem azokból, amelyek a legerélyesebben kereszülvitt kényszerberlet és kisajátítás után megmaradtak. Egyszerűen kijelölték: ez a föld ezután a tied. A nyiresek persze nem utasították vissza ezt a gyors földosztó-áldást s boldogan gazdagodtak megígért vokrunk árán. Közben azonban a liberális kortesek fülebe jutott, hogy a nyiresek elfogadják ugyan a földeket, — de azért a nemzeti pártra szavaznak.

Erre azután ujabb kormányintézkedés következett. A nyirei szektor már elrendelt új választást visszavonták s úgy intézkedtek, hogy a választás elnöksége esztü alatti vallomásokkal rekonstruálja a választások eredményét. Ez meg is történt és pedig teljesen megbízható értesülésünk szerint úgy, hogy a nemzeti párt győzelme kétségbe nem vonható többé. Az új jegyzőkönyveket felterjesztették Bukarestbe, hogy ott döntsenek: ki hát a dési kerület megválasztott képviselője?

Egész természetesen ez az újabb megoldási mód

se a legborrektebb Hiezen nem a kormány illetékes a választási eredmény megállapítására, hanem a választási kerület központi elnöke, melynek élén Hermann esperes áll, ahiről Filipescu képviselő a parlamentben bejelentette:

— A választási elnök öt felpofoztam, az urnákat pedig, melyekbe hamis szavazatokat csempésztek be, feltörtém.

A miniszterek halotthalványan hallgatták a bejelentést — és nem történt semmi. Pedig Filipescu tette 18 évig terjedhető fegyházbüntetés jár...

A nemzeti párt részéről Vajda-Vojvod Sándor volt miniszterelnök, Maniu és Filipescu képviselők utaztak le Désre, hogy ott tiltakozzanak az ellen, hogy a választás eredményét — Bukarestben állapítsák meg. Tiltakozásuk azonban teljesen platonikus volt.

A döntést csütörtökre várták. Egész Dés a legnagyobb izgalomban töltötte a napot, várva a kormány táviratát. Azonban hiába: tegnap semmi hír se jött Bukarestből.

Vajda-Vojvod és a kíséretében levő képviselők, Dobrescuvval együtt, aki az egész kerületben rövid idő alatt megnyerte a lakosság szimpátiáját, éjjeli három óráig várták a Dacia étteremben az eredményt. Az egész étterem egy kortes áborhoz hasonlít: minden asztalnál a választásokról beszélnek, mindenki az eredményt várja. S hangos poharazás közben állandóan éltetik a nemzeti pártot.

Összeütközés a csendőrség és a dési választók között

Péntek délelőtt a dések türelmetlensége már tetőfokra hágott. És még semmi eredmény. Dés szinte egy megszűnt város képét mutatja. A város főutcáján van a csendőrkaszárnya. Udvara telve van készütségben levő csendőrökkel és katonákkal. A megyeháza is katonaság és csendőrség szállja meg.

Tizenegy felé már nagyobb tömeg verődött össze a város főtérén. Egyszerre megjelenik közöttük a nemzeti párt joga an már képviselőinek is választott jelöltje: dr. Dobrescu a tömeg rögtönzött népgyűlése alakul át. Dobrescu gyújtó beszédet mond s bejelenti hogy a választási elnököt fel kellett pofozni mert — csalt. A felistatott tömegből botok emelkednek a levegőbe s a közeli megyeház elé vonulnak s a prefektustól azt követelik, hogy azonnal hirdesse ki a választás eredményét. Az izgalom egyre nagyobb lesz, botok emelkednek a levegőbe. Most Maniu képviselő mond gyújtó beszédet és ő is azt követeli hogy hirdessék ki a választás eredményét, Dobrescunak, a nemzeti párt jelöltjének megválasztását. A tömeg megatartása már súlyosan fenyegető, amikor minden oldalról előrohannak feltűzőt szorongyal a csendőrök és oszlatai kezdik a tömeget. A helyzet annyira kiélezedett, hogy a vérontás már elképzelhetetlennek látszott, amikor Dobrescu a csendőrök közé megy s figyelmezteti őket, hogy ne bántsák a népet. Az egyik csendőr szorongyt szegsz Dobrescunak, de valamelyik hígeadt őrmester közbeveti magát. A tömeget azután lassan, szorongyhegyevez elherélik a főutáról és szétoszlatják anélkül, hogy a felhevült tüntetés veréldoboztat kívánt volna.

A délelőtti hetivárára összegyűlt parasztság s déli tüntetés után elhatározta, hogy nem megy haza mindaddig, míg Dobrescu megválasztását hi nem hirdetik

Egy nagyobb tömeg Micsu dr. szenátor lakásá-

hoz vonult fel, azonban ezt is szétverték.

A nemzeti párti képviselők csitítani igyekeznek a tömeget, amelynek hangulata azonban igen elkeseredett.

A délutáni órákban azt a hírt kaptuk, hogy

Anghelescut vádolják a diákzavargásokért

Értekezlet Tatarescu miniszter lakásán

— Bukaresti munkatársunk esti telefonjelentése —

A kamara mai ülésén Paul Bujor parasztpárti képviselő a diákmozgalmak ügyében interpellált Lupa ugyanezen kérdésben szó alt fel és leszögezte, hogy Anghelescu miniszter jindulatulag támogatja a diákmozgalmat. Anghelescu miniszter válaszában kijelentette, hogy mindig megtette a szükséges intézkedéseket és semmi szerepe sincsen a zavargásokban.

Ma délelőtt tíz órakor tanácskozás volt Tatarescu miniszter lakásán, amelyen Dura, Murescu, Anghelescu miniszterek és Voinescu Romulus szigorúca vezríg zgató vettek részt. Az értekezlet elhatározta, hogy a zavargások-

Dobrescut letartóztatták a délelőtti beszéde miatt. E hírt azonban később megcáfolták. A városban ennek dacára óriási a nyugtalanság, mert a faluról tömegestől jön be a nemzeti párthoz hí paraszt-ság és súlyosabb incidensektől tartanak.

ban bűnös diákok fölött előbb az egyetemi tanács, azután a hadbírószék fog ítélni. A bukaresti egyetem meghűdö te a közoktatásiügyi miniszternek a zavargásokban résztvevő diákok névsorát. A hatóságok eddig kézzárvólóvan diák ellen indítottak eljárásokat.

A bukaresti egyetem orvosi fakultásán ma este hat órakor több zsidó diákot inzultáltak.

Az „Auroa“ szerint *Ratulescu volt csernovit i jogi dékán szenzációs rópratot irt, amely bizonyítottakat foglal magában a kormány-nak az antiszemita mozgalmakban való részességéről.*

Maximálni és rekvirálni akarják a gabonát

— Az Uj Kelet bukaresti tudósítójának esti telefonjelentése. —

Bukarest, december 12. A belügyminiszterium értesítést kapott, hogy az ország több vidékén felemelkedt a gabonárrakok, ami Tarnuszeverinben és más néhány regáti városban arra adott alkalmat, hogy a lakosság erőszakkal kerítse hatalmába a gabonárakat. Erre több prefektus sűrűs intézkedést kért a kormánytól a gabonakivitel megszüntetésére.

A minisztertanács ma foglalkozott a kértéssel s azt a határozatot hozta, hogy tekintettel a gabona árának hová bilis emelkedésére, a jövő héten tanácskozási fog összehívni, amelyen a gabona árának rekvirálásával és maximálással való lenyomasának módozatait fogják megbeszélni.

A kolozsvári zsidó diákok csöndes martiriuma

Ismét megverték az elsőéves zsidó orvostanhallgatókat

(Cluj-Kolozsvár, dec. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hét év óta folyó antiszemita diákmozgalmak a főszenként megismétlődő brutalitásával büdözte az országból a zsidó diákok nagyrészét. Idegen országok vendéglátó egyetemeire kényszerítették a mindegyiken tanulmányozó zsidó diákokat, akik a nyomorral és az idegen föld közönyével dacolva, éjjelnapot egygátéve, laukadalan szorgalommal dolgoznak, hogy elérjék a maguk elé tűzött célt.

Míg ezelőtt két esztendővel száznál több volt a kolozsvári egyetem elsőéves zsidó orvosainak száma, addig ma száznegyven román hallgató mellett mindössze két zsidó diák van az orvosi fakultás első évfolyamán. Het zsidó diák, három fiú — közülük aetű beszarábiai — és négy leány.

Ez a hét zsidó diák a zsidó szenvedések pionírja. Exponált helyzetükben a tömegindulat minden szabadságát saját bőrükön érzik legelőször. A szó szoros értelmében borzalmas helyzete van ezeknek a zsidó diákoknak, főképen a három zsidó fiúnak, akiket minden ok nélküli legalább havontaát egyszer össze vissza vernek. A zsidó fiúk elenyésző kis számukra való tekintettel nem is gondolhatnak a védekezésre, román kollégáikat pedig egyáltalán nem bántja ez neknek ez az egyenlőtlen jellege, a különböző hatóságok semmi pozitív gátoló intézkedést sem fogantatottanak uoy hogy ma már tör-

téneti szükségesség, hogy a kolozsvári zsidó diák csak elszervezett ütegek árán tanulhat a kolozsvári egyetemen.

Ennek az embertelen állapotnak logikus következményeképen tegnap újra zsidóváras volt az orvosi fakultás első évfolyamán.

Röggel nyolcórától tizenegyig bencolási gyakorlat volt az első évfolyamon. Ezen a gyakorlaton a zsidó diákok tudvalevőleg csak szektor vehettek részt, ha törőntesen zsidó hullá adódik. Tizenegy órakor a román diákok felvonultak az elődó terembe, ahol szobás sz riat őszet-lálkoztak a zsidó diákokkal. Negyedtizenkét órakor az egyik tanárszék közölte a diákokkal, hogy Papilean professzor betegsége miatt az óra elmarad. A diákok kifele tödultak, a két beszarábiai zsidó fiú Rothberg és Rabbinovits egymás mellett mentek a lépcsőn, amikor Pop Marius és Dragomir elsőéves hallgatók megletetészerűleg rájuk roattottak és mielőtt még a két megtamadott diák védekezésére gondolhatott volna, Rabbinovitsot ledobták a lépcsőn. Rothberg menekulni próbált, de a diákok az ő utját is elállták és őt is a földre taszították. A földön fevő zsidó fiúkat a már két emilit diák és Calvini Marius a blaji állami licenm igazgatójának fia össze vissza verte és rugdosta. A többi diákok gyűrűt formálva figyelték a színjátékot.

Mikor a támadók kifáradtak az ütlegelésben, félrönggáltak a földre a két őszszvert zsidó diákot és a szó szoros értelmében pofozták őket az utcára. Rothberg olyan súlyos sé üléseket szenvedett, hogy ágyban fekvő beteg. A zsidó diákok ma fel akarták keresni a rektort és miúhogy a rektornak csak holnap lesz fogadó órája, a zsidó fiúk ma nem mentek el az előadásokra. Az előadásokra megjelent zsidó leányokat a tegnapi verekedők szidalmakkal h lamozták el és megigérték nekik, hogy ha holnap is eljönnek az órára, hi fogják őket dobni.

As egyetemi hatóság és a kormánynyilatkozatok már több mint két év óta szakadatlanul a legerélysebb intézkedések fogantatosítását ígrik. Ez az ígérgetés azonban csak írott malaszt marad mindaddig, amíg az egyetemeknek negyon is megfigyathozott szánu zsidó diákjai csak tasi őpseüknek hockáztatásával gyakorolhatják természetű és trvényadta legelemibb jogukat: a tanulást. A legfőbb ideje már annak, hogy végre olyan intézkedések történhessenek, amelyek ezt az embertelen állapotot megszüntetik.

Férfi raglán . . lej 2650
Férfi öltöny . . lej 2400
Férfi nadrág . . lej 850

Rador No 4182

Katz & Mendel
Cluj. Piața Unirii No 10.

Férfi raglán . . lej 2650
Férfi öltöny . . lej 2400
Férfi nadrág . . lej 850

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2248)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

Az Uj Kelet napi...
Feltöltés...
Az Uj Kelet...
Feltöltés...
Feltöltés...

Brüssz...
A vonat...
A város...
Az express...
Elyen távol...
A feny...
Kiséri, jöle...
ahonnan...
egy új bul...
parte meg...
oszepon tr...
amely talá...
obeliszkeiv...
most, ne g...
dalom idej...
jén végig...
nak a csob...

Páris...
biál a Caff...
katonák h...
bölgyek tár...
besszőlő tár...
autóosztágo...
bámulja a...
ban rendet...
adásokat re...
nek, ember...
vételeivel...
M...
intrikák...
közny tere...
hez, udvari...
visszatérte...

A komo...
zozja. A p...
anyai őssin...
jeit és jelle...
van. A part...
a hangos k...
Herriot rad...
követeli a p...
költségveté...
minisztereln...
diáklásban...

Mindegy...
kovezky...
vacsorások...
meghatva e...
keserűsöz v...
ben közölték...

Az egyik...
— Olv...
francia u ak...
— Olva...
— És n...
sokan és lak...

— Rend...
jelentek e eg...
ujraakított...
— Megh...
A csatornák...

Eljuttot...
hajékára. Mi...
most már a...
ett, ahol a...
leopard Mont...
as ember itt...
hírneves fest...
Bernheimnak...
hiváló al otá...
összeg nem v...
örömére ma...
engem is. D...
talalom Adol...
Pal s tinábtó...
okozott művé...
zsidó művésze...
vel sztanis, n...
zalban és szü...

Nem kbe...
nős Babel, a...
A városnak...
den élvhajás...

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő.
 Az Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai Páris

Brüsszélből valóságos villámgyorsasággal rohant a francia határ felé, amely innen két órányira van. A határról három óra leforgára alatt az expresszvonat eljut Párisba. Tehát a németek ilyen távolságban voltak Franciaország fővárosától. A fény, amely az embert a Gare du Nordtól kiseri, jellező és biztató. Vigig az Opera környékén, ahonnan egyezér a Rothschild-pályától nézhettem egy új balletet, a Vendo de tér mellett, ahol B na parte még mindig az 1200 ágyuból öntött bronzeszelepon trónol végig a Place de la Concorde, amely talán a világ legszebb tere, hetvenöt látnyi obeliszkjeivel. A történelmi emlékeket tegyük félre most, ne gondoljunk azokra, akiket a nagy forradalom idején e teren fejezték le. A Tuillériák kertjén végig még mindig ott feynelnek és kápráztatnak a csobrázat remekei.

Páris még mindig internacionális. Ha az ember kiül a Caffe de la Paix tere szára amerikai és sötét katonák között ül, neg-rak között, elegáns bicai hölgyek társaságában, angol zsidós mellett németül beszélő társaság közelében és hindukkal. Az utcán szőke hajú fiatalok vonulnak végig és az ember megdöbben a rendőrt, aki a forgalomnak eme kőszában rendet dirigál. A 10 óráról 11 órára új híradásokat rendeznek, hatalmas szenzációk színhelyévé válnak, emberek, szarpló egyéniségek legújabb felvételeivel. Minden napra akadnak pisanériák és intrikák. És jönnek a revék, a komolyak és könnyű természetűek, odahozzák az ember szatálához, udvariasan kínálják. Az embernek nincs szíve visszavonulni.

A homoly Párisnak is megvan a maga színe. A parlament, amelynek alakjairól Herriot angyi ócsinta meglátással írta felejthetetlen esszéjét és jellemző utját, most teljes működésben is van. A partok harca percig nem szünetel Cachin, a hasznos kommunista igyekszik kimutatni, hogy Herriot radikalizmusa áradradikalizmus és hevesen követeli a politikai rendőrség vételeinek törlését a költségvetésből. A szociáldemokraták odaállottak a miniszterelnök mellé, de a kommunisták a jobboldalban fegyverberátókra létek.

Mindvégig, Herriot és Doumergue szenátor együtt veselkednek. A kommunisták nincsenek különösen meghatva ettől a barátságtól és bizony valami keserűség van abban a viccsen, amelyet nemrégiben közöltek a lapok.

Az egyik munkás kérdezi a másit től:
 — Olvastál a nagy barátokozásról a szovjet és a francia újak között?

— Olvastam, hogyne olvastam volna.

— És nem tűnt fel nek-d, hogy a tárgyalásokon és lakomákon hiányoztak a munkások?

— Renoban van. I az, hogy e helyeken sem jelennek meg a munkások, de meghívják majd az új asahított orosz hőveségei palotába őket.

— Meghívják, perze hogy meghívják őket. A szótornák kijávitására.

Ejuttattam a Quartir latinba és a Sorbonne tanyáimra. Minden a régi. A bohémek azonban most már a Caffe de la R tondeban gyülekeznek, ott, ahol a Boulevardi Ropille keresztezi a Boulevard Mont Parnasset. H do ászó spanyolokat lát az ember itt, hindu filozófusok t, Mané Katz, hírneves festő, aki csak most adta el a híres Bernheimnek, a legna yobb műk-rek-dön-k négy kiváló alkotását, a-in-k azonban s ha komolyabb összeg nem volt a z-eében. De a nagy „űlet“ öröme ma vendőül látja barátját, köő tük engem is. Doplá ermet fi-et Selers vízzel. Itt találom Adolf Federt. Mostanában érkezett vissza Párisból és elmondja, hogy az ut forradalmat okosot művészetben és hogy neki ezt az utat kell választania, mert önmagát legjobban a zsidó vobalban és színben és hangulokban találja meg.

Nem lehet Párisra joggal rámondani, hogy „bűnös Babel“, ahogy azt egyik francia író elismerte. A városnak megvan a maga nagy vonala és minden elvhajzászása mellett érezni lehet az emberiség

Meghosszabbítják Köln megszállásának határidejét

Az angol kormány új eljárást indít Campbell kommunista szerkesztő ellen

(Páris, december 12) Az Új Kelet tudósítójától. A „Petit Parisien“ szerint Chamberlain R mába kijelentette, hogy a Mussolinivel egyetérten létrehozott megállapodást Anglia egyelőre meghosszabbítja Köln megszállását mindaddig, amíg a népszövetség átvetheti a német leszerelés mértékéről szóló jelentést, nem hajtják végre Köln kiürítése után Anglia továbbra is megtartja csapatait a Rajna partján. A kérdést egyébként véglegesen újabb tanácskozáson rendezik. A „Petit Journal“ kiegészítéssel azt közli, hogy Briandnak sikerült a népszöve-

seget rávenni arra, hogy a kiürített kölni zóna katonai megszállásával külön foglalkozzon. Beavatottak szerint a kérdést csupán a júniusi ülés-szakon fogják tárgyalni, tehát Köln megszállása júniusig fog eltaranni, holott Macdonald ígérete értelmében a kiürítésnek januárban kelte meg kellett történni.

Londonból jelentik: Baldwin az alsóházban tartott beszédében kijelentette, hogy Campbell kommunista szerkesztő elleni büntető eljárásnak az előbbi kormány által való megszüntetését mint alkotmányellenest vizsgálta.

— Veronállal megmérgezte magát egy budapesti egyetemi tanár. Budapestről jelentik: Hatón este súlyos mérgezési tünetek között a Rókus-kórházba szállították dr. Liebermann Pál egyetemi magántanárt, aki a budapesti egyetemen az élettan magántanára és fia dr. Lieberman Lőő egyetemi tanárnak. A jönevű fiatal tudós külsős korlámenyek között jutott mérgezéssel a Rókus-kórházba. Körössy Kornél egyetemi magántanár Ludovay utca 25. szám alatt levő villájából. Liebermann Pált régi gyermekkori barátja fűzte Körössy Kornél tához, nála dolgoztatott. Hatón este is teljesen egyedül tartózkodott a dolgozószobában amikor bejött a szobába, a dívánon eszméletlen állapotban találták Liebermann Palt. A megromult család azonnal telefont hílt a mentőkért, akik miután gyormosát alkalmazták, beszállították a Rókus-kórházba. Liebermann Pál éveskel ezelőtt felhagyott a praktizálással, filozófiai munkák tanulmányzásába merült el. Ezek óta súlyos ideggyógyban szenved, úgy, hogy családja ideggyógyintézetben akarta kezeltetni, ez azonban megbínsult, mert Liebermann Pál fel-sége nem volt h jlandó eobe beleegyezni. Legutóbb azonban az asszony külföldre távozott és ezóta Liebermann Pál teljesen egyedül élt, mindenkitől elvonulva. Ideggyógyi egyes jobban fokozódott s úgy látszik, a családi körülmények is közrejátszottak abban, hogy tegnap este veronállal megmérgezte magát. A kórházban Liebermann Pál visszanyerte eszméletét és már túl van az elveszélyen.

— A „Magyarország“ legfrissebb száma szenzációs tartalommal ma delben jelenik meg. Az új szám is tele van a legfrissebb politikai, társadalmi és színházi érdekességekkel. Az elevenen szerkesztett harcos lap gazdag tartalmából kiemeljük az alábbi cikkeket: Miért lépett vissza Barnády György a magyar párt elnökségjelöléséért? Mik voltak a kulisszatitkok Barnády elhatározásának? Magyar demokrácia csendőrszerveinek árnyékában. Legendá Ady Endre gyermekéről: Csucsai Péterről. Miért gáncolták el Szombati-Sabó István költő-pap megalásztását Szatmáron? A szőlőbáros Smidt mérnök újból feltant Erdélyben. Ezankivül érdekes cikkek számolnak be a kereskedelem bajjairól, a postai vezetiárról. A lapot szines-é teszik az eleven színházi rovat, a „Nave ő Erdély“ feltámasztása, novella, vers és egy csomó aktualitás.

* Dr. R. R. Nagy és Fényes Janka tánciskolájában a Páris (olt Park) kavéház emeleti termében új táncanfolyam kezdődött melyre még beiratkozni lehet minden délután 5-7-ig a táncteremben s e e zard Str. Felecuti (v. Tordai ut) 27. szám alatt. Le újabb külföldi táncslágerek: La aupa hup, Fiv-ssstep, Blues, Tangó 1925, Valse franca sa 1925 stb. Külön órák egész nap, lábáson is. Minden vasárnap délután 4-8 ig korszorudélután.

* Stanfai gyárképviselői raktár Lepage, Cluj.
 * Ügyvédi Határidőnapló 1925. Lepagenál Kolozsvár 360 Lej

Selyempapír Lepagonál Kolozsvár

Rojtozott szaloneukor esomagoló papiros

legfinomabb selyempapírból legjobb színekből szorgozva visszateadónak is 1000 drbonként 32 lej, utánvétel megrendelést és azonnal szállítható bármily mennyiségben. Papeterie H. BLOCH, Arad

ötti beszéde miatt. A városban, mert a fakupárthoz hű parasztanak.

okért

bb az egyetemi fog ítékezni. A te a közoktatásokbbsn résztvevők eddig kérták eljárását. si fakultásán ma átkot inzultáltak. escu volt csernortatot irt, amely an a kormányban való rész-

bonát

ág több vidéken arra a ott alkalmi prefektus sár-ogy tekintettel a melyen a gabona színt.

iriuma

kolozsvári zsidó árán tanulhat a

ak logikus követéselőverés volt az

ncolási gyakorlat a gyakorlaton a akkor vehettek adódik. Tizenegy k az első do telálkoztak a zsidó az egyik tanár-Papilsan professzarad. A diákok zsidó fia Rothberg entek a léposón, r ekeőves hallatottak és mielőtt ekezésre gondolobtak a léposón. e diákok az ő e taszitották. A két emilitett diák licenm igazgatógdosta. A többi a színjátékot.

az útlegelésben, zvert zsidó diákok ztár őket az utéseket szenvedett, b diákok ma fel hogy a rektornek zsidó fiuk ma Az előadásokon enapi verekedők megigérték nekik, ár, ki fogják

mánynyilatkozatok talaoui a leséréát ígrik. Ez az ezt marad mind-eyon is megfo-ek tasi ópsó-aják természeti: a tanulást. A gra olyan intéz-ent az embertelen

Linoleum

Románia legnagyobb linoleum, viaszosvászon, gummiaruk, gummi-kabátok és szőnyegkülönlegességek szaküzlete

HAAS LIPÓT

Rador 3409

Gyári főraktár:

CLUJ

Str. Universitatii 1.

Raktárak:

Oradea-Mare — Timișoara.

Mélyen leszállított árak mellett az alábbi árak kaphatók

Viaszosvászon

Viaszosvászon, asztal bevonásához, 80 cm. sz. métere lej 105
Viaszosvászon terítő 60x100 lej 80

Bőrvászon

Kárpitosok, kocsigyártók, könyvkötők részére, 120 cm. szélességben, méterje .. lej 115-től

Linoleum

67 cm szélességben métere lej 135
90 " " " " lej 170
200 " " " " lej 475
Egyszínű, barna, zöld vagy terrakotta linoleum, helyiségek bevonásához, négyzetméterenként ..... lej 262
150x200 ebédli linoleum.. lej 712
200x250 ebédli linoleum.. lej 1187
200x300 ebédli linoleum.. lej 1425

Szőnyegek

Prima futószőnyeg 70 cm. szélességben, méterje .... lej 87-50
Prima futószőnyeg, 90 cm. szélességben, méterje..... lej 150
Jó minőségű cacos futószőnyeg 125
Két oldalon használható ebédli szőnyeg 200x300 nagyság lej 1500
Valódi gyapju tapasztrie ebédli szőnyeg 200x300 nagyság lej 3900
Bevégzett ágyelő ..... lej 125-től

Gummi-kabátok

Férfi és női esőköpenyek, kitűnő szabással és a legfinomabb angol gummirozással 900 től

Nagy választék:

Ottoman takarókban, ágygarnitúrákban, függönyökben, fali szőnyegek, sár- és hócipőkben, házi- és tornacipőkben, iskolatáskákban, mindenféle gummiarukban, gummilabda, játékarukban, fésűáru, celluloid-gallér és kézelőkben. Stb. Stb.

Eladás nagyban és kicsiben.

KÖZGAZDASÁG

Románia exportstatisztikája

Az év első felében javult a fa- és élőállatkivitel, de csökkent a petróleumexport

(Cluj Kolozsvár, december 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium statisztikai hivatala most tette közzé az 1924. év első felének exportstatisztikáját. Románia főhivitei cikkek körül a fa- és állatkivitel némi javulást mutat a múlt év ugyanezen ideje alatt észlelt kivitel szemében, míg a petróleum statisztikája csökkenést tüntet fel. Az állatkivitelből legtöbbet Auszriába és Csehszlovákiába szállították. Ha tekintetbe vesszük, hogy a kormány különböző szigorító rendeletekkel és magas kiviteli illetékekkel igyekezett megnehezíteni az élőállatkivitel, úgy elég kellemesnek tekinthető az élőállatkivitel. A kivitel egyébként az év első felében a következőképpen alakult:

A fakivitel összessége 1,235 627 tonna 1674 millió lej értékben. Az elmúlt év ugyanezen ideje alatt a kivitel 1 126 224 tonna volt 1248 millió lej értékben. Az idei kivitelben tüztáza 753.385 tonna 326 millió lej értékben; fenyőtörzs 37 951 tonna 21 millió lej értékben; tölgyfa 1924 tonna 37 millió lej értékben; egyéb építészeti faanyagok 18 391 tonna 31 millió lej értékben. Puhafa deszkák 358 193

Márciusban lesz megtartva a prágai mintavásár. Március 22-29-ike között fogják megtartani Prágában a nemzetközi tavaszi mintavásárt. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhívja a mintavásáron résztvenni szándékozókat, hogy ezen szándékukat jelentsék be a kamara vezetőségénél, ahol egyuttal utbiztosítást is nyerhetnek.

Az ausztriai tranzitó áruknál nem kell külön igazolvány. Becstől jelentik: Az osztrák államvisztek igazgatósága 4526-8. számú rendelet értelmében az Ausztrián át szállított külföldi származású és rendeltetési árukhöz a jövőben nem kell külön vámigazolvány, hanem elegendő, ha a külföldi rendeltetést a fuvarlevéllel igazolják.

A mai valutapiac

A mai napon nem volt egységes a devizapiac. Az irányzat azonban szilárduló tendenciát mutat. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 358-362, magyar korona 375-380, cseh korona 5-95-5-98, francia frank 10-50-10-60, svájci frank 88-45-88-60, dollár 197-00-198-00, angol font 935-940, olasz lira 8-70-8-75.

Valutapiac december 12-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1078 Berlin — London 938, Newyork 198-00, Róma 863 00, Zürich 38 65, Bécs 28-00, Prága 590, Budapest —.

Bukaresti Valuták: Napoleon 730 —, márkák 43-50, leva 135, török lira 105, font sterling 920, francia frank 10 90, svájci frank 88-00, olasz lira 875, drachma 330, dinár 275 —, dollár 196 00, lengyel márkák 37 00, osztrák korona 28-50, magyar korona 27-50, cseh korona 585.

Zürich. Nyitás — Zárlat: Berlin 122 90 —122-90, Amsterdam 208 65 —208 50, Newyork 316 00 — 316 7/8, London 2423 50 —2424 00, Páris 3743 75 — 3755-00, Milánó 2228 00 —2222 50, Prága 1558-75 — 1557-75, Budapest 70 25 — 70 25, Belgrád 780 00 — 775 00, Bukarest 267 50 —262 50, Varsó 99 00 — 99 00, Bécs 73-75 —72-70.

Párisi tőzsde: Bukarest 960, Zürich 363 50.

Megkezdődtek a csehszlovák-magyar kereskedelmi tárgyalások. Budapestről jelentik: A kereskedelmi erőerődések tárgyalásának előkészítő művelései megkezdődtek. A magyarok ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági téren a legnagyobb kedvezményeket óhajtják. Kérik az utlevél nehezítések megszüntetését, a határforgalom megkönnyítését, a tartózkodási engedélyek megadását, a ki- és beviteli engedélyek kedvező szabályozását. Magyar részről a bizottságot Wodianer miniszter vezeti.

A tojáskereskedők szindikátusa kéri az exportilleték leszállítását. Bukarestből jelentik: A tojáskereskedők országos szindikátusa felterjesztést intézett az ipar és kereskedelmi miniszterhez, amelyben azt javasolják, hogy az ország tojásforgalmát a szindikátus bonyolítsa le és ennek ellenében kötelezik magukat, hogy a tojáspreduktum

tonna 1136 millió lej értékben, egyéb puhafa anyagok 85.589 tonna 135 millió lej értékben szerepeltek.

A petróleumkivitel 199 377 tonnát tett ki, 1426 millió lej értékben. A múlt év ugyanezen ideje alatt 207 586 tonna volt 1402 millió lej értékben. Egyes termékek szerint a kivitel a következőképpen oszlik meg: nyers petróleum 1002 tonna 23 millió lej; melléktermékek 13 393 tonna 50 millió lej; finomított petróleum 87 041 tonna 377 millió lej; benzín 85 968 tonna 883 millió lej; ásványolaj 1018 tonna 13 millió lej értékben.

Az állatkivitel összesen 44 370 tonnát 658 millió lej értékben tüntet fel. 1923 év ugyanezen ideje alatt 33 959 tonna 254 millió lej értékkel szemben. Részleteiben az állatkivitel a következő adatokat tünteti fel: Össz 74 761 darab 596 millió lej értékben, tehát 2245 darab 16 millió lej, bivaly 196 darab 14 millió lej, sertés 14 081 darab 43 millió lej, juh 480 darab 240 000 lej értékben, 254 darab utó 91 000 lej értékben. A kivitel további részét egyen élőállatok képezték.

egyharmadát a belső fogyasztás céljaira fogják átengedni míg kétharmadát külföldre exportálnak. Egyben kéri a kiviteli illeték leszállítását.

Kiténtetik a kolozsvári mintavásáron résztvevő kereskedőket. Constantinescu kereskedelmi miniszter átiratot intézett a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához, hogy a kolozsvári áru-mintavásáron résztvevő kereskedők közül terjeszse fel kiténtetésre azokat, akik a vásár rendezésében és az áruk kiállításában arra érdemeseknek mutatkoztak. A kamara vezetősége — értesülésének szerint — közel százhusz kereskedőt terjeszt fel a „Merital Comercial si Industrial“ kiténtetésére.

Utol-érhetőlen olcsó

árakért szeresheti be karácsonyi szükségleteit — női és férfi

szövetek, selymek, vászon és mosóárukban

Heller, Weisz & Molnár

divatáruházában — Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand No 6.

Nagy, olcsó karácsonyi maradékvásár

Szomb
SZIN
Szombat d
igen
dr. C
Szombat es
szám
Vasárnap d
16-0
Vasárnap e
zenel
Prem
Hétfő: Az
Napi

Select
Papa kedv
vonásban,
szerepben
Urania
film. Koen
Apolló
res karnev
törő életéb

E rovatban

Köztudo
szerelő ur t
1-én kilépet
megbizatása
zött fennáll

Cluj város

A teljes
kikapcsolásol
következő so
Reggel 6
fekvő város
Magyar Szín
Reggel 7
ján elterül
Str. Baron I
C. Dorobanti
Piata Stefan
resz déli 12
Délközött
Regula Ferdi
Paras-utca
határol.
Délután 2
kikapcsolási
marad érvény
Fenti so
november 5-én
az ipar és ke
megállított

HASZ
CSAK
SU
HAZTART

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA
 Szombat d. u. Szent Péter esereyője [Ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart dr. Császár Karoly, sorozat 166]
 Szombat este: Az üvegcipő [2-olszor, napi bérlet 43 szám A, sorozat 167]
 Vasárnap d. u. Diadalmas asszony (Operette újdonság 16-odszor, mérsékelt helyárakkal, sorozat 168.)
 Vasárnap este: Antónia (19-edszer, Puskás Béla és zenekarának közreműködésével, lélektünetben, Première helyárakkal, sorozat 169)
 Hétfő: Az üvegcipő [3-adszor, Rendes helyárakkal, Napi bérlet 44 szám B, sorozat 170]

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Szombat, december 13 Premier. *Papa kedvence.* Egy kis gyermek tragédiája, 5 felvonásban. George W. Peck elbeszélése után. Főszereplő a világhírű gyermek: Jackie Coogan.
Urania-mozgó. Szombat, december 13. Világfilm. *Koenigsmark.* II. rész. A rejtély megoldása.
Apollo-Mozgó. Szombat, december 13 *A véres karnevál.* Szenzációs bűnügyi dráma egy batoros életéből 6 felvonásban. Főszereplő Hip Hop.

NYILTTÉR

E rovatban közölték a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Értesítés

Köztudomásra hozzuk, hogy Szebehely Géza főszereplő ur üzemünk szolgálatából 1924 december 1-én kilépett, mely napól kezdve mindennemű megbízatása visszavonott és a villamosművek között fennálló szolgálati viszonya megszánt.

Cluj város villamosművei
 Roata mérnök igazgató.

Cluj város villamosművei

Értesítés

A teljes vízhiány miatt szükségesé vált áramkikapcsolások idejét a villamosmű igazgatósága a következő sorrendben állapította meg:

Réggel 6 1/2-től 7 1/2 óráig a Szamos baloldali fele városrész, valamint a Gh. Baritiu-utcának a Magyar Színházról Suluia-utcáig terjedő szakasza.

Réggel 7 1/2-től 8 1/2 óráig a Szamos jobbpartján elterülő városrész, melyek délen Sr. Bui, Óvár, Sr. Baron L. Pop és környéke, Cuza Voditar és C. Dorobantilor határolnak. Idtartozik még a Piata Stefan cel Mare nyugati oldala. Ezen vonalrész déli 12-2 óra között is kap áramot.

Déljeltől 11-től 12 óráig a belváros, melyet C. Regale Ferdinand, C. Victoriá, sz. Iparkamráig, Baras-utca (most M. Cogalniceanu), Sr. N. Jorga határol.

Délután 2-től 3 óráig a város többi része Ezen kikapcsolási sorrend a vízhozam megváltozásáig marad érvényben.

Fenti sorrend egyébként azonos az 1923. november 5-én, az Iparkamrában tartott gyűlésen az ipar és kereskedelem képviselőivel egyetértően megállapított programmal.

A villamosművek igazgatója
 V. Roata mérnök s. k.

HASZNÁLJON
 CSAK
DURA
 ELEMEKET!

SUCHARD
 CSOKOLADÉ
 HAZTARTÁSRA ÉS NYERS ÉVESRE

Nagy tétel férfi-, női és gyermek
trikóáru
 érkezett
„ORIENT”
 kendő- és rövidáru nagykereskedéshez.
 Cluj. Kornis-utca. Telefon 43.

כשרת. כשרת. כשרת
 a legpontosabban szállít postán
Lebovics Béla szalámigyára
 Cluj, Malom-utca 8. Viszonteladónak nagy árkedvezmény. Árjegyzék és chechs her kivonatára ingyen.
 Rador No 2422

★
Kölni vizek minden illatban, literes üveg 115.- lei
 verseny ár a Rózsá M.
ROYAL DROGERIABAN
 Cluj, Piata Unirii No. 26
 ★
 R. Mosse 32

Telefon 12-29. „Rador” No 2398
BUZETZKÓ utóda
F. Kuck
 Gal. Reg. Ferdinand No 2.
 Szövet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, bélelőruka és paplan nagyraktára.

Prima tűzifát
 Olcsóként vagy aprítva, kereskedőknek és fogyasztóknak legutányosabban házhoz szállít: **Staurinta Romaneasca S. A.** faosztálya. Cluj, Piata Unirii 20.
 229. Telefon 804.

Double raglanok
 férfi- és fiuruhák
M. Neumann
 cégnél Cluj, Piata Unirii 14.

TACAMUL
 CLUJ, STR. AVRAM JANCU (volt Petřii-u. 8)
 Telefon: 4-82.
 Gyárt: evőeszközöket, szervizeket, dísz tárgyakat stb. Csak viszonteladónak! Ezüstöt (törmeleket is) a legmagasabb napiáron vesz. Ugyanott tanulólányok felvétetnek.

Tekintse meg
 vételkötelezettség nélkül
gyermekjáték kiállításunkat!

A nagyközönség figyelmébe ajánljuk

Parisien
 áruház november és december havi árjegyzékét:

I. Rövidáru osztály:

1 pár kötött női harisnya, minden színben	Lej 32
1 pár la flor női harisnya, minden színben	58
1 drb gyerek-zsebkendő	7
1 drb himzett zsebkendő	13
1 pár jó meleg női keztyű ..	60
1 drb jó minőségű női ing .	110
1 drb gyerek alsó trikó I-a. .	118

Leányka-, fiu-ruhák, női kötények, leányka kötények, női gloth alsó szoknyák, ruhadiszek, csipkék, virágok a legolcsóbb árban beszerezhetők.

Teljes menyasszonyi- és babakelengyék a legolcsóbb árakban kaphatók.

II. Férfidivat osztály:

1 drb lodenkalap	185
1 drb olasz nyulszőrkalap ..	466
1 drb nyakkendő	12
1 pár sokni	25
1 drb lágy rips gallér	20
1 drb gyapjutrikó férfiing ..	198
1 pár trikó bélelt keztyű	65
1 drb zsebkendő	15

Férfi ingeket mérték után a legszebb kivitelben készítünk.

Botok, ernyők, kézelőgombok stb. a legolcsóbb kivitteltől a legfinomabbig.

III. Porcellán, üveg és kékedény osztály:

Vizespohár	5
Csésze, aljjal, jó minőségű ..	24
Duplaerős tányér	20
Duplaerős dessert	15
6 személyes ebédlőkészlet ..	1300
6 " kávékészlet	455
6 " feketekávékészlet ..	310

Mosdókészletek, gyorsfőzők, vasalók, rézkarnisok, nipppek legolcsóbb áron kaphatók.

IV. Gyermekjáték, bőraru, bőrönd és gyerek kocsik osztály:
 Gyermekjáték és bőraru osztályunkon gyermek kocsik, ridikülök, bőröndök igen nagy választékban kaphatók!

Tekintse meg vételkötelezettség nélkül gyermekjáték kiállításunkat!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyesületi közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 50 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény.

Benőszülhet 28 év körüli íz. könyvelő jömegetelű üzletbe. Teljes című választ „Őszinte” jelgére a kiadóhivatalba fér. 8274

Irodai gyakornok. ki gépen is ír. adja be részletes ajánlatát Fratii Salamone céghez, Ghiris de Aries, Aranyosgyéres. 8277

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyag s készítmény, L'Oréal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágtott hajat kicsinyben és nagyban veszek. — **Mussa Gyula Cluj** Str. Memorandului 10

Mosónő lakásán mosát vállal. Davidné fellegvári-ut 12.

Elsőrendű munkaerővel rendelkező fűszer, vegyes kereskedő segéd állást nyerhet. Esetleg teljes ellátással. Cim: Salamone Lázár, Ludosul de Murás. 8281

Autobusz husz személyes, német gyártmányu, gyorsjáró, alig használt carrosseriával és gumikkal, defect motorral eladó. Ertekezni Központi Szállítási Vállalatnál, Dej 8248

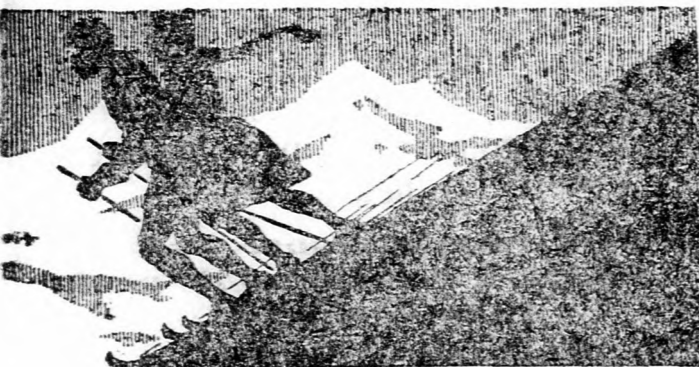
Schimmelpfeng rendszerű információs iroda keres vidéki informátorokat, címek leadandók a kiadóhivatalban „Schimmelpfeng” jelgére. 8249

Könyvelések rendbehozását, órákönyvelést vállalok. „Mérlegképes” jelgén kiadoba. 8252

Mérlegképes főkönyvelő, kereskedelmi praxisal állást keres. „Elsőrangú referenciák” jelgén a kiadó továbbít. 8253

Alkalmazást keres bor, szeszkezeléshez, likőrök gyártásához és gyümölcs-palínkák főzéséhez értő fiatalember. Leveleket „Jó munkaerő” jelgére a kiadóba kérek. 8280

Könyvelő, mérlegképes, nőlen. adja be részletes ajánlatát Fratii Salamone céghez, Ghiris de Aries Aranyosgyéres 8277

Téli sportfelszerelések Emil SCHUSTER --- Cluj Rador 2450 1790

Vaskereskedők és gyárosok! Legjobb, legolcsóbb bevásárlási forrás: rud-, beton- és fazonvas, mindennemű lemezek, fémek és félkész-gyártmányok, gáz- és forraszók, csavarárak (Brevillier & Urban) műszaki cikkek stb. stb. En-gros.

L. NACHT Societate in nume colectiv
 Központ: Bucuresti, Strada C. A. Rosetti No 7,
 Fiókák: **CLUJ**, Str. Memorandului 20. Telef. 6-53.
 Arad, Braşov, Galaţi, Oradea-Mare, Timisoara, Wien, Paris. — Táviratcim: METALNACHT.

Ne aljón fel hangzatos hirdetéseknek! Győződjék meg a **Dréher-Haggenmacher** **DACIA** extra téli és a **Bavaria** **dupla maláta sörök** kiváló jó minőségéről.

„Hajó” TEA védjegyű illata és ize felülmulhatatlan. A három legjobb minőség: 74 — 220 — 55 szám
 W. Wissofzky & Co., Iroda és Ierakat: „CORABIA” S. A. R. Bukarest, Strada Matei Millo 8.

PATHEFONUL 107 CALEA VICTORIEI 107, BUCURESTI E
 A VILÁG LEGJOBB ZENÉI KÉSZÜLÉKE
 TŰ NÉLKŰL ZENÉL TERMÉSZETESEN ZENGŐ HANG
 ELADÁS AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN HAVI RÉSZLETEN
Erdélyi képviseltek:
Cluj: Emil Schuster, Piata Unirei.
Brasov: W. Goldschmied, Str. Princip. Carol 28.
Targu-Mures: G. Baumgarten, Piata Reg. Ferd. 50. Rador No 2461
Bistrita: Fratii Ludwig & Neckel.
Arad: Fabian & Co., Str. Meşianu 16.

Ecetgyárosok figyelmébe!
Szakember 20 éves praktissal, elvállal új ecetgyárak tervezését, felszerelését és teljes üzembe helyezését, ugyszintán visszacsessett üzemek feljavítását teljes garancia mellett. **Megkeresések** Ansch Manó, Déva, cimre. Rador 2480

Szép és tartós **játékok**
 a legolcsóbb árakon csak a **Gyermekek Paradisomában**
 a legrégebb és leghiresebb játékraktárban kaphatók.
 Cim: **LINDENBERG**
 Bucuresti, Strada Smardan 12.
 Oktatójátékok nagyobb gyerekek számára **Karácsonyfadisz**
 Rador 2445

Hirdessen az Uj Keletben!

Karácsonyra egy üveg BOGSZA cocktail de chocolat likör a legpraktikusabb ajándék.

keresztos hivatal es...
 Kolozsv...
 Pop. (Bras...
 telefon: Sz...
 kiadóhiva...
 N. Sz.
 A kéziratok...
 szerkesztőség...
 adunk v...

1924 decem...

A m...

Az ember a vért és ren...
 nak a kínj...
 kell, hogy a...
 újra és újra...
 szenvedhet...
 rést, amely...
 csapja arcul.

A kolozsv...
 szokott dol...
 csoport diák...
 elenyésző szá...
 hokát vére...
 folunk, smel...
 lában rem va...
 inknak éppé...
 miat az orszá...
 énrzetünk és...
 den törvénye...
 kerdni azért...
 telen és elvis...
 denkorra meg...

Nem ható...
 fordulatot. Mi...
 s megváltoz...
 szág és így a...
 gától is, hogy...
 eszhözök, ame...
 gedheök meg...

A román...
 lakosság ellen...
 most ne kutas...
 elviselni ezt a...
 hajlandók elin...
 testi fölényel...

Küzdeni fo...
 teletbentrtás...
 csak a hivata...
 román nép...
 hiálunk seg...
 den igaz embe...
 országnak rend...
 rést kívánja, ho...
 szörnyü jelene...
 ben nemcsak a...
 de sz ország r...
 vilizáció gondo...

Megkezd...

magy
 Budapest, de...
 szerint a régebb...
 döntőbírósnak...
 Cederkrantz volt...
 tetiel a bíróság...
 tevékenységére, k...
 megbeszélés vég...
 Lausannéba a ro...
 megbizottait. A n...
 Lésló miniszteri...
 döntőbíróseg tagj...
 Antonlade, magy...
Csak január
bir

Berlin, decem...
 tárgyalásokat foly...
 krata párt viszat...
 a jobboldallal. A...
 csak akkor vesz...
 polgári koalíció al...
 határozott. Marx...
 semmiesetre sem...
 együttműködni.
 Felhivatalos je...
 csak januárban il...